

Zevende zondag C

1Sam 26,2...23 1Kor 15,45-49 Lc 6,27-38

De mens heeft twee spiegels waarin hij zichzelf kan zien en ontdekken: de eerste spiegel is die van de natuur, de tweede die van de Drie-ene God. In de eerste spiegel ziet hij zichzelf als Adam, in de tweede als de nieuwe Adam, Christus. Veel mensen kijken alleen in de eerste spiegel, waarin de mens wordt weerspiegeld die uit de aarde komt en naar het stof van de aarde terugkeert, in een gesloten cirkel van leven en sterven. De mens die ook in de tweede spiegel kijkt, ontdekt het heerlijke leven waartoe hij onophoudelijk geroepen wordt en waarvoor hij bestemd is: deelname aan het eeuwige en goddelijke leven dat zich in Jezus Christus manifesteerde en ons verbindt met de Bron van alle dingen, van alle goedheid en mededogen.

In de eerste spiegel ziet de mens zich als een deel van de natuur, als een zoogdier en méér nog als een roofdier. In onze sterk geïndividualiseerde cultuur is het al een hele stap voorwaarts te ontdekken dat wij deel uitmaken van een groter geheel van gesteenten, planten en dieren, van mensen, beschavingen en culturen. Want het individu dat afgesneden en geïsoleerd is van dit geheel, verkeert in gevaar. Verder is de wet van deze natuur het recht van de sterkste en een zekere wederkerigheid: “voor wat hoort wat”. Als de ander mij groet, groet ik hem eveneens; als iemand mij een geschenk geeft, geef ik hem ook een geschenk; is iemand goed voor mij, dan ben ik goed voor hem. Maar als de ander mij slaat, mij vijandig bejegt, mij haat: dan zal de natuurlijke mens alles in het werk stellen om die ander te verpletteren. De vergelding is onevenredig, de wraak zevenvoudig. Het joodse voorschrift “*oog om oog, tand om tand*” is op zich reeds een hele stap in de richting van meer rechtvaardigheid. Het geschil wordt door een derde partij, een rechter of de gemeenschap, onderzocht en er wordt een juiste maat vastgesteld: “*Laat je oog hem niet verschonen*”, staat er in Deuteronomium, “*het is een ziel voor een ziel, een oog voor een oog, een tand voor een tand, een hand voor een hand, een voet voor een voet!*” (Dt 19,21) Dat alles leert een mens die zich zorgvuldig bekijkt in de eerste spiegel.

In die andere spiegel ziet de mens zichzelf als beeld van God. Door de Heilige Geest van liefde is de mens bestemd deel te nemen aan de eeuwige en goddelijke relatie van Vader en Zoon. In de eeuwige Zoon is ook de mens een zoon of kind van God. Daartoe is God mens geworden, om de mens zijn goddelijke status weer indachtig te maken. Kijken in deze spiegel is de contemplatie van het Christusmysterie in heel zijn volheid. In Christus ziet de mens immers de grootheid van de leven-schenkende liefde waartoe hij als mens bekwaam is. In bepaalde filosofische benaderingen is God een rivaal van de menselijke vrijheid, niet ver van het profiel van een vijand, een God die ten koste van de menselijke integriteit en ontplooiing zijn absolute wil doordrijft. Maar zowel het Joodse, het islamietische, als het christelijke godsbeeld verzet zich hiertegen. De God van het jodendom is de Verbondsgod, de God van Abraham, Isaac en Jacob. De islam schuift voor God de epitheta de 'Barmhartige' en 'Meedogende' naar voren. Beide religies vatten Gods transcendentie vrijheid op als immer gericht op het welzijn van de mens en van het geschapene. Maar de christelijke godsopvatting is nog een stuk ambitieuzer. Zij ziet God als een Drie-eenheid van wederzijdse afhankelijkheid in liefde, van geven en ontvangen, waarbij de geschapen wereld de spiegel is van dit goddelijk patroon. De wereld die bestaat dankzij Gods onbeperkte gave, vindt pas haar vervulling en voltooiing in de vreugde van de onderdompeling in het goddelijk leven, door contemplatie en door actieve dienstbaarheid aan de naaste, tot en met de liefde voor de vijand.

Het overstijgen van de menselijke maat, die van evenredige vergelding, van geven om evenveel terug te krijgen, van alleen houden van eigen familie en eigen volk, wordt maar mogelijk als de mens zich vaak en graag bekijkt in die tweede spiegel van de icoon van Christus. Daar leert de mens de mateloze maat van Gods liefde, die niet oordeelt en niet veroordeelt, die de andere wang aanbiedt aan wie hem sloeg, die vergeeft tot zeventigmaal zevenmaal, die bidt voor wie hem vervolgt en liefheeft wie hem haat. Deze mens wordt een ware godsvriend en God stort in de pand van zijn jas de volle, goed geschudde en overlopende maat van zijn Heilige Geest van liefde, die de kus en de omhelzing is van Vader en Zoon, hun eenheid en zoetheid en alles wat zij samen bezitten. Amen.

br. Guerric Aerden OCSO